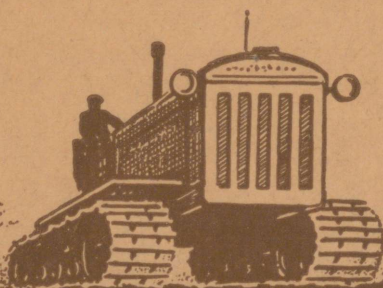

10582
SOTSIALISTLIKU TÖÖ KANGELASTE
TÖÖKOGE M U S I

RAISSA SITNIK

VÕITLUSES
SUURTE
SAAKIDE EEST

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

A-18382

SOTSIALISTLIKU TÖÖ KANGELASTE, KOMMUNISTLIKE NOORTE
TÖÖKOGE M U S I

RAISSA SITNIK,
KRASNODARI KRAI SEVERSKI RAJOO NI SOTSIALISTLIKU
TUBAKAKASVATUSE KOLHOOSI LIIGE

VÕITLUSE S UURTE
SAAKIDE EEST

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

RAISSA SITNIK,
sotsialistliku töö kangelane

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

8028

ARHIIVKOGU

VÖITLUSES SUURTE SAAKIDE EEST

Meie kolhoos „Sotsialistlik Tubakakasvatus“ asetseb Krasnodari krais Severski rajoonis, peaaegu keset Kubani viljarikaste maade suuri massiive, samade maade keskel, millistel kolhoosnikud kasvatavad kuldse nisu kahesajapuudaseid saake, kus päikese all valmib mais, kus küpsevad mahlased smaragdrohelised viinamarjakobarad.

Need kolhoosnikute poolt armastusega haritud viljarikkad maad andsid paljude aastate kestel rikkaliku saagi. Enne sõda olid kolhoosi tulud kuni 2 500 000 rubla. Kolhoosnikud elasid rõõmsalt ja jõukalt.

Sõda katkestas selle rahuliku ja õnneliku elu. Saksa anastajad purustasid rikka kolhoosi staniitsa. Nad röövisid paljaks kolhoosi, kolhoosnikute majad, ajasid minema ja tapsid kariloomad. Kahjud sakslaste peremehetsemisest ulatusid mitme miljoni rublani.

Pärast Severski staniitsa vabastamist asusid kolhoosnikud uue jõuga taastama oma kollektiivmajapidamist. 1948. aastaks saavutati külvipindade sõjajaelne tase, taastati kõik farmid, aastast aastasse tõusis saak. Niisugune edu saavutati kolhoosnikute väsimatu tööga, toetudes meie armsa sotsialistliku riigi määratule abile.

Juba esimestel päevadel pärast saksa anastajate minemakihutamist tulid kolhoosi põldudele masinad, saabus seemnevili riiklikust fondist, kolhoosile anti rahalist abi majapidamise taastamiseks. Kõik see lisandas meile veelgi jõudu ja energiat.

Me asusime kiiresti taastama oma kolhoosi hävinud majandust, sest igaüks meist nägi kollektiivses majapidamises ka oma isiklikku õnne.

Kuid artelli edukas töö on paljudes asjades olenev tööjõu õigest paigutamisest, töö oskuslikust ja täpsest organiseerimisest.

Meie kolhoos andis 1946. aastal kohustuse suurele Stalinile koguda igalt hektaarilt sajapuudase talinिसusaagi. Niisuguseid saake kasvatavad paljud põlluharijad Siberis, Ukrainas, Kubanis. Kuid üks asi on edu, mis on saavutatud meie maal kuulsaks saanud tõeliste põllutöömeistrite poolt, teine asi on aga meil,

kus saajapudased saagid suurtel pindaladel olid harukordseiks erandeks isegi parematel sõjaeelsetel aastatel.

See oli põhjuseks, miks meie tundsime suurt vastutust kolhoosi ees, riigi ees ja tegime kõik selleks, et täita seltsimees Stalinile antud lubaduse.

Me alustasime agronoomilise õppusega, eesrindlike põlluharijate kogemuste uurimisega. Lugesime palju brošüüre, pidasime nõu agronoomidega ja kogenud kolhoosnikutega.

Meile eraldatud maatükki haritakse kolhoosi poolt juba ammu. Maa on degradeerunud mustmuld. Maatüki reljeef — tasane, üksikutes kohtades läbistatud nõgudest, kerge kallakuga põhja suunas.

1944. aastal oli sellele külvatud talinisu. 1945. a. sügisel põldu pärast saagi koristamist üles ei küntud, vaid jäeti kesaks. 1946. a. aprillis toimus varajane (aprilli-) kesakünd. Künd teostati 20—25 sm sügavuselt.

Me jälgisime koos traktoristidega, et kündmine toimuks määratud sügavuselt ja oleks hästi tasase pinnaga. Selleks reguleeriti traktori-sahad nii, et nad korralikult pööraksid mätast.

Et künnikiht paremini kobestuks, otsustasime põllu üles künda ristisuunas.

Selle tulemusena muld murenes paremini, põllu pind tasanes ja vihmavett ei olnud pinnal, nagu see oli varem.

Koos kündmisega oleks pidanud andma ka väetist, kas sõnnikut või kõdu. Kuid seda ei olnud meil võimalik teha. Meie kolhoos kasvatab peamiselt tubakat, milline kultuur nõuab rikalikku väetamist. Väetist ei jätku isegi nisule. Seepärast ei olnud meil võimalik oma põldu väetada. Selle asemel panime rohkem rõhku mulla harimisele ja põllu puhastamisele umbrohust.

KUIDAS ME VALMISTASIME MAAD ETTE TULEVASEKS SAAGIKS

Kohe pärast kündi me äestasime põldu kolm korda. Kogu järgnev kesaharimine oli suunatud sellele, et luua hea mulla struktuur, säilitada rohkem niiskust ja võimalikult paremini puhastada põldu umbrohust. Niipea kui umbrohi tärkas, lasime käiku kultivaatorid või erilised nugakäppadega äkked. Kohtadel, kuhu ilmus karanteen-umbrohi, kaevasime maa labidatega ümber. Kuid liig sagedane kultiveerimine võib lõhkuda mulla struktuuri. Küllaldane on suve jooksul kultiveerida 4—5 korda. Kui üksikud kohad põllul vajasisid täiendavat kultiveerimist, siis tegime seda valikuliselt.

Me veendusime, et hea mullaharimine, samuti õigeaegne külv ühes küllaldase seemendamissügavusega annavad ühtlase orase.

Maatüki ettevalmistusel me ei jätnud hooletusse ka seemne-

küsimust. Võitluses suurte saakide eest on suure tähtsusega külviseemne valik ja selle ettevalmistamine külvamiseks.

Seemnevilja puhastamise teostame kohe pärast saagi koristamist, püüdes saavutada seda, et terade hulgas ei leiduks võõrliike ega umbrohuseemet, et külvamiseks jääksid kõige suuremad ja raskemad terad. Meie teadsime, et just niisugused terad annavad ühtlased ja tugevad tõusmed.

Seemne kontroll-laboratooriumi analüüsid näitasid meie külvimaterjali haruldast puhtust ja selle head idanevust.

Mida ühtlasema tiheduse ja parajama sügavusega seeme külvatakse, seda paremad tõusmed saadakse. Ma kontrollisin isiklikult, kas külvimasina kõik seemnejuhad on reguleeritud külviks ühtlasele sügavusele. Ma nõudsin, et traktori ratastele järgnevate nelja seemnejuha survevedrusid pikendataks 3—4 sm võrra. Tegin seda selleks, et külv toimuks ühtlasele sügavusele. Me saavutasime isegi seda, et külvimasina iga külvitoru paiskas välja ühtlase arvu teri.

Et saada suurt saaki, on vaja talinisu õigeaegselt külvata. Külviajast oleneb nisu edasine arenemine, vastupanuvõime kahjuritele ja haigustele, samuti ka talvele ja põuale. Õigeaegne külv on pandiks suurele saagile.

Külviaja valikul tuleb arvestada kohalikke kliimaatilisi olusid ja ka aastaaegade eri omadusi. Liig vara külvatud nisupõldudele tekib tihti kõrrerooste, milline talvitub taime lehtedel ja tekitab külvidele suuri kahjusid. Ka liig hilja ei tohi nisu külvata. Sel puhul taimed ei jõua külmade saabumise ajaks võsuda. Kevadine võsumine ei ole samaväärne sügiseselega. Seepärast hilja külvatud nisu tavaliselt ei kannata kuigi hästi välja talvitumist, jääb hõredaks, hilineb valmimisega ja tera jääb peeneks.

Roostehaiguse ilmumise aastatel kannatab hilja külvatud nisu haiguste läbi veelgi rohkem.

Selleks, et nisu jääks võsunult lume alla, püüame me täpselt ära määrata ja silmas pidada õiget külviaega. Külvi teostame tavaliselt 15.—16. septembril, umbkaudu paar kuud enne külmade tulekut.

Agrotehniku nõuandele vastavalt kultiveerime põllu enne külvi veel kord üle, kuid seekord 7 sentimeetri sügavuselt, s. t. seemendamissügavuselt. Eelmised kultiveerimised teostati mitmesuguse sügavusega (8 kuni 19 sentimeetrit).

KULV

1946. a. sügisel külvasime nisu kahe päevaga — 15. ja 16. septembril. Külvinormiks määrasime 1,65 tsentnerit hektaari kohta.

Külvi teostavad meil tavaliselt kaks kvalifitseeritud külvajat Andrei Žuravljev ja Mihhail Šandala. Külvaja töö on väga vas-

tutusrikas. Ta peab iga päev kontrollima õigeid külvimäära norme ja pidevalt jälgima ketaste töötamist. Ma usaldan täiesti meie külvajaid, kuid sellele vaatamata kontrollin veel kord isiklikult, kuidas liiguvad külvimasinad mööda vagu ja ei luba, et külvimasinad töotaksid põllul kangelt veerevate ketastega. See põhjustab nende mitteküllaldase mullassetungimise, terade peatumise ketaste vahele ja tekitab külvide vahelejätmist.

Külvi teostame risti künni suunale. See kindlustab parema seemendamissügavuse ja annab ühtlasemad tõusmed. Külviridadele andsime suuna kirdest edelasse. Niiviisi suunamisel pääseb päikesevalgus ühtemoodi kõikide ridade vahele ja pinnas soojeneb ühtlaselt.

Terad külvasime 6—7 sentimeetri sügavusse. Külvasime kohe pärast vihma, niiskesse mulda. Tublisti töötasid traktoristid. Ei olnud ühtegi juhtumit, kus nende töö oleks tunnistatud praagiks või oleks olnud vajadus kõnelda külvi halvast kvaliteedist.

HOOLITSEMINE PÖLLU EEST

Lõpetasime oma põllul külvi kahe päevaga — kolhoosis kõigest varem. 8 päeva pärast tärkasid ühtlased tõusmed. Selleks, et nisu hästi võsuks, äestasime tõusmed üle.

Jälgisime pidevalt oraseid, kartes haiguste või kahjurite tekimist. Kuid ei olnud kahjureid ega haigusi. Orased olid talve saabumisel parimas seisukorras.

Talvel viisime läbi lumekogumise kogu põllul. Selleks varusime endale hagudest väravad, millised juba sügisel aetasime põldudele. Talve jooksul paigutasime neid ümber selleks, et lumi kataks põllud ühtlase kihina.

Selleks, et lumevesi põldudel peatuks, ehtasime lumest ja mudast tõkked.

Kevad tuli 1947. aastal varajane ja kohe pärast lume sulamist viisime läbi äestamise.

Kohati, kus oras oli eriti tihe, äestasime kaks korda risti külviridu ja kus taimeseis oli normaalne — üks kord. Pärast seda algas umbrohu kitkumine. Kitkusime kahel korral, vastavalt umbrohu ilmumisele.

Suviviljakultuure on meile kinnistatud 50,5 hektaari. Nisu külvasime varajasele kesale, tubaka istutasime talvilja järel, kaera külvasime vahelharitavate kultuuride järel ja päevalille, maisi ja arbuusid — talviljade järel.

Praktika näitas, et varajaste suviljade varajased külviajad soodustavad head saaki. Me külvasime sordiseemnega. Seemned valmistasime ette külvikõlblikuks ja hoidsime hästi tuulutatavais aitades. Enne külvi puhtisime seemnevilja. Teravilja, maisi ja päevalille külvamiseks eraldati meile traktor-külvmasin ja traktor ST3 ning vahelharimiseks traktor „Universaal“. Külvi

teostasid vilunud traktoristid — Nikolai Lepa ja Mihhail Tšerkassov.

Juba esimesel põllulemineku päeval äestasime kogu sügiskünni 35-hektaarilises ulatuses kaks korda üle. Vahelharitavate kultuuride alla eraldatud 25-hektaarisel põllul teostasime külvi-eelse kultiveerimise ja tubaka jaoks eraldatud sügiskünni — 8 ha ulatuses — kultiveerisime kolmekordselt. Kevadkünni 14-hektaarilisel põllul teostasime 22 sentimeetri sügavuselt ja lõpetasime 2. aprilliks. Seejärel äestasime kõik põllud üle.

Kevadel andsime rohkesti väetist. Vedasime põldudele tuhka, superfosfaati, lämmastik- ja kaaliväetist. Nisule andsime 3 tsentnerit tuhka ja 1,5 tsentnerit superfosfaati hektaari kohta. Hästi väetasime ka tubakapõlde, andsime tuhka 3 tsentnerit, superfosfaati 3,2 tsentnerit ja lämmastikväetist 1 tsentner hektaarile. Linnusõnniku kasutasime tubakaistikutete pealtväetamiseks. Taliviljade varajase äestamise lõpetasime kogu põllul 1. aprilliks. Enne äestamist andsime tuhka ja superfosfaati. Umbrohu tekkimisel kitkusime põllud käsitsi kaks korda, kuna suuresaagilisel põllul kolm korda.

Kõigil tubakapõldudel viisime läbi neli käsitsikitkumist, kaks kultiveerimist ja ühe pealtväetamise. Õigeaegselt pintseerisime tubakataimed ja kõrvaldasime õiepungad. Kultivaatoriga aeti läbi kõik vahelharitavate kultuuride reavahed.

Selleks, et hoida külve põllumajanduslike kahjurite eest, puhisime kogu külvimaterjali enne külvi bordoo-vedelikuga. Mär-gates kõrsviljadel seenhaigust, tolmutasime külve viivitamata pariisirohelisega ja kaltsium-arsenaadiga.

Püüdsime rakendada kogu agrotehniliste abinõude kompleksi, viia ellu võimalikult rohkem uuendusi, täielikumalt ära kasutada agronoomide nõuandeid.

SAAGI KORISTAMINE

Vilja koristasime selle täielikul valmimisel kombainiga. Enne vilja koristamist niitsime põldudesse sihid kombaini jaoks.

Inimesed paigutati vastavatele töökohtadele. Vilja laadisid välja kombaini punkrist kaks inimest, vilja kaalumisel oli kolm inimest, kuna ülejäänud töötasid vilja ajutisel hoiukohal. Töötasime vahetpidamata kogu ööpäeva selleks, et koristada saak kiiremalt ja kadudeta ning seega võimaldada kolhoosile kiiremini tasuda viljanormid riigile.

Pärast saagi koristamist organiseerisime viljapeade käsitsi korjamist. Selles töös abistasid meid pioneerid. Kogu külvipindalalt saime esimesesordilist talinisu keskmiselt 30 tsentnerit hektaarilt, kusjuures suuresaagilise põllu 18 hektaarilt kogusime 32 tsentnerit hektaarilt. Niiviisi andsime meie oma põldudelt peaaegu 25% kolhoosi kogu viljamüügi normist. Keskmine nisu-

saak kolhoosis oli 18 tsentnerit hektaarilt, seega plaani ületades 7,3 tsentneri võrra. Mõne brigaadi saak oli alla kolhoosi keskmise. See on seletatav sellega, et need brigaadid külvasid kohe pärast kündi, ei pidanud kinni parematest külviaegadest, ei pidanud silmas nõutavaid külvinorme ja seemendamissügavust ega pidanud küllaldast võitlust umbrohuga.

KUIDAS ABISTAVAD MEID TRAKTORISTID

Meie, Krasnodari kraia Severski rajooni Sotsialistliku Tubakakasvatuse kolhoosis töötab juba 1944. a. alates pidevalt Severski masina-traktorijaama traktoribrigaad, brigadiiri S. I. Erteli juhtimisel.

See traktoristide brigaad on üks eesrindlikemaid kraisis. Võib julgelt öelda, et traktoristide tubli töö aitas meie saavutustele. Mida siis tegi neil aastail traktoribrigaad võitluses suurte saakide eest? Kõigepealt aitas traktoribrigaad kolhoosil 1946. aastal üles harida kogu külvipindala. 1946. aasta kevadel künti üles kõik taliviljade alla määratud aprilli- ja maikesa 22—25 sentimeetri sügavuselt. Küнд teostati eelkoorijatega varustatud atradega ühes järgneva äestamisega. Kunagi tulid meie põllule külalised — rajooni kolhooside esimehed. Üks neist päris minult: „Mis põld see on? Oleks nagu külvatud, kuid orast pole...“

Ei tahtnud keegi neist uskuda, et see on puhaskesa. Stepan Ivanovitš lausus külalistele: „Selles kolhoosis osutatakse kesale erilist tähelepanu. Kuid igal pool ei ole see nii. Ma tean, et mõned kolhooside esimehed ei pea vajalikuks raisata aega kesa eest hoolitsemisele, kuid seetõttu väheneb saak“.

Aprillikesa hoiti suvi läbi puhtana. Koos minuga vaatas brigadiir üle meie põllud, milledele kohustusime koguma suure saagi. Oli juhtumeid, millal kultiveerimisel kultivaatori käpad lõdvenedes ei kobestanud mulda ühtlaselt ja kohati ei hävitanud umbrohtu. Stepan Ertel reguleeris kultivaatori koos traktoristidega kohapeal ja vahetas käpad. Brigaadil oli alati komplekt teritatud käppi tagavaraks. Ei olnud kunagi vahet kultiveerimise ja äestamise vahel. Neid töid teostati tavaliselt agregaadis nii, et kultivaatorile vahetult järgnesid äkked. Sel teel püüdsime säilitada mullas võimalikult rohkem niiskust. Kogu töö meie põllul lõpetas brigaad poolteise ööpäevaga.

Rohkesti tuli töötada brigaadil 1947. aasta kevadel. Muld küpses ebaühtlaselt. Äestati valikuliselt. Traktoreid tuli tihti sõidutada ühest kohast teise. Vaatamata raskustele lõpetati äestamine siiski tähtajaks.

Vilja valmimise ajal viibis Stepan Ertel tihti meie põldudel, kartes mööda lasta õiget koristamisaega.

Kombain oli hästi remonditud ja seisis juba varakult enne

viljakoristamise tööde algust põllu ääres, olles tööks valmis. Kombaini valmisolekule vaatamata kontrollisid selle juht ja traktoristid, olles ise tööst vabad, veel kord kombaini üksikosi, poltide ja mutrite kinnitusi. Mitmel korral tehti kombainiga proovi. Selline masinate ettevalmistamine on iseloomustav S. I. Erteli brigaadile. Kogu kevade, suve ja sügise jooksul ei langenud traktoristid kordagi reast välja. Meie teadsime — kui traktorid sõidavad põllule, siis lõpetatakse töö hästi ja õigeaegselt.

Samuti oli ka vilja koristamisel. Kombainiga ei juhtunud avariiseisakuid. Töö kulges kiirelt ja täpselt. Tavaliselt tehakse kombainile tehniline järelevaatus iga 10 tunni järel. See toimub järgmiselt: kombaini juht ja tema abilised kontrollivad masinat, õlitavad ja kõrvaldavad väiksemad vead. Sellele kulutavad nad mitte vähem kui kaks tundi. Teisiti on organiseeritud ülevaatus Erteli traktoribrigaadis. Kohe kui kombain seisatub tehniliseks järelevaatuks, igaüks kombaini teenindavatest inimestest vaatab üle temale määratud osad peksumasinas, mootoris või löikusaparaadis. Juba 15—20 minuti järel asub kombain uuesti tööle. Kombaini tööjõudlus koristustöödel on 25—28 hektaari päevas. Kombaineriite kiire ja õigeaegne töö võimaldas meil lõpetada viljakoristamise ennetähtaegselt ja kadudeta.

Stepan Ertel viibib tihti meie tootmisnõupidamistel ja annab väärtuslikku nõu. Tema õpetas meile, kuidas põlde on vaja paremini ja otstarbekohasemalt ümberringi niita kombaini katkestamatuks töötamiseks pööretel ja kuidas asetada kombaini teenindavad inimesed. Traktoristid on meie parimad abistajad. Meie töö edukus oleneb mitmes asjas meie mehhanisaatorite meisterlikkusest. Nad näitavad meie põldude harimisel kõrget töökultuuri.

TOOTAME JA ÕPIME

Partei ja valitsus hindasid kõrgelt meie tööd. Mind autasustati sotsialistliku töö kangelase kuldtähega. Leena Konopljannikule anti medal.

Meie omame kaunis palju kogemusi talinisu kasvatamises. Kuid me tahame veel edasi õppida selleks, et mitmekordistada edukust ja kasvatada kahe sajapuuõudaseid saake. Me jätkame õpinguid talvel kolhoosi agrotehnilises ringis. Mulle tehti ülesandeks pidada mõned vestlused meie töö meetodeist. Vestluste ettevalmistamises abistab mind meie jaoskonna agronoom. Me soetasime hea raamatukogu, ostsime agrotehnilist kirjandust. Me võtame õppimisest osa sama korralikult nagu suvel tööstki. Meie abistamiseks eraldati agronoom, kes hakkab meid õpetama kogu aasta jooksul. Oskuslikult ühendades teooria praktikaga taotleme suurte ja püsivate saakide kasvatamist.

Suurt abi osutab kommunistlikele noortele meie parteiorgani-
satsioon. Meie tunneme alatist toetust meie vanematelt seltsi-
meestelt, kolhoosi kommunistidelt, kes aitavad meid kasvatada
kubani nisu suuri saake. Meie püüdeks on anda veelgi rohkem
vilja meie kodumaale.

SISUKORD

Võitluses suurte saakide eest	3
Kuidas me valmistasime maad ette tulevaseks saagiks	4
Külv	5
Hoolitsemine põllu eest	6
Saagi koristamine	7
Kuidas abistavad meid traktoristid	8
Töötame ja õpime	9

Originaali tiitel:

Раиса Ситник. Звено в борьбе
за высокий урожай.
ОГИЗ — Сельхозгиз.
Государственное издательство
сельскохозяйственной литера-
туры
Москва — 1948.

Brošüüri eestikeelses väljaandes on tehtud parandusi ja kärpeid.

Vastutav toimetaja S. Härma

Kaanejoonise valmistanud
R. Tungla

Tehniline toimetaja E. Plaks

Ladumisele antud 13. III 1950.
Trükkimisele antud 3. IV 1950.
Paber 61×86 sm, ¹/₁₆. Trükiarv
4000. Trükipoognaid 0,75. Ar-
vutuspoognaid 0,88. MB-02342.
Trükikoda „Kommunist“, Tal-
linn, Pikk tn. 2. Tellimise
nr. 1144.

На эстонском языке.

50 kop.

A-18382

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00504002 9